

Лазарєва Я. А.

курсант Факультету підготовки фахівців
для підрозділу кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

к.ю.н., доц. **Саєнко М. І.**
доцент кафедри теорії та історії
держави та права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИБОРИ ДО МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЯК ФОРМА ДЕМОКРАТІЇ ТА МЕХАНІЗМ ЇХ ФОРМУВАННЯ

Історія України сягає декількох тисяч років, які відображають створення величезної й могутньої країни та шлях її становлення, який переплетений постійними змінами, переворотами, війнами і, що найголовніше, новими людьми при владі. Звичайно, що кожна епоха, кожне століття та десятиліття відображало нові зміни та залучення різних політичних постатей, які намагалися вводити свої правові режими задля комфортнішого керування країною.

Не варто перелічувати всі владні режими, які поширювалися на території України та занурюватися в історичні події, щоб зрозуміти, скільки часу знадобилося суспільству та владній верхівці, щоб, хоч і частково, але перейти та почати підтримувати новий державно – політичний режим – демократію.

У словниках і довідниках з політології, термін «демократія» (від гр. *Demo* і *kratos*) трактується як політичний режим, за якого єдиним верховним органом у державній владі визнається її народ [1, с. 179].

Існує велика кількість наукових праць, статей, у яких науковці по – різному трактують характеристики демократії та її ознак, рис. В свою чергу, доцент Талдикін О. В. дійшов до такого висновку, що даний політичний режим характеризується такими визначальними рисами:

- дотримання демократичної конституції;
- реалізація принципу «поділу влади»;
- державна влада здійснюється на основі вільної та рівної участі громадян та їх об'єднань в управлінні державою;
- плюралізм у політичній, економічній, ідеологічній та духовній сферах життєдіяльності людини;
- гарантування здійснення прав і свобод громадян відповідно до міжнародних стандартів прав людини;
- демократизм правосуддя, домінують методи переконання перед методами примусу;

- вільне існування всіх форм власності [2, с. 73].

Для зазначення та ознайомлення із терміном «вибори» варто визначити його трактування, що означає процес, у результаті якого певна спільність людей, організована у політичне об'єднання, шляхом голосування формує державний орган чи заповнює вакантну виборну посаду. Обрані особи набувають права виконання своїх функцій та виступають в інтересах людей, суспільства, завдяки якому вони прийшли до влади на певний строк.

Вибори є головною формою прояву суверенітету народу, його політичної ролі як джерела влади. За допомогою виборів забезпечується участь громадян у формуванні представницьких, законодавчих, виконавчих і судових органів влади, оскільки саме в результаті виборів обрані народом кандидати наділяються владними повноваженнями. Для багатьох громадян вибори є єдиною формою їхньої реальної участі у політиці.

Легітимізацією влади у демократичному суспільстві є вибори, як одним з найважливіших інститутів легітимізації існуючої політичної системи і політичного режиму. Сам факт участі громадян у виборах зазвичай означає прийняття ними даного типу політичної системи, політичного режиму, правил формування органів влади незалежно від ставлення населення до конкретних посадових осіб, уряду і правлячих партій [3].

Вибори це спосіб зміни політичних еліт, передача влади від одних людей до інших мирним демократичним шляхом через волевиявлення народу. У результаті виборів оновлюється склад правлячої політичної еліти та опозиційної еліти, змінюється політична вага партій та їх представників, створюється можливість входження у правлячу політичну еліту громадян.

У процесі виборів відбувається політична соціалізація населення, розвиток його політичної свідомості та політичної участі. Таким чином, у ході виборчого процесу різко розширюється потік політичної інформації і пропаганди, активізується різноманітна політико-освітня робота, концентрується увага людей на актуальних політичних проблемах та альтернативних шляхах їх вирішення. Тому в цей період громадяни особливо інтенсивно засвоюють політичні цінності та норми, набувають політичні навички та досвід.

У нашій країні за допомогою виборів громадяни обирають такі виборні органи і посади як: Верховну Раду України, Президента України, обласні, районні, міські, селищні та сільські ради, міських, сільських і селищних голів.

Основною правовою базою виборчого права у нашій державі є Конституція України, Закони України «Про вибори Президента України», «Про вибори народних депутатів України», «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів».

Вибори виконують такі функції:

- реалізація народного і національного суверенітету;
- легітимізація влади;

- забезпечення стабільності, поступовості та наступності існування влади;
- селекція політичних керівників з огляду на їхню попередню політичну діяльність;
- формування і вираження суспільної думки.

Необхідно зазначити, що у статті 69 Конституції України вказано, що в Україні народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії [4], тобто вибори є способом формування вищих органів влади України шляхом голосування.

Отож, опираючись на дану тему, варто підкреслити, що вибори є однією із найважливіших проявів та рис демократії. Вибори є найбільш поширеною формою прямого народовладдя і, на відміну від інших його форм, постійно та періодично застосовується та набуває поширення в більшості країн світу.

Література:

1. Політологічний словник / за ред. М.Ф. Головатого та О.В. Антонюка. Київ, 2005. 179 с.
2. Ведерніков Ю.А. Теорія держави та права. *Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*. м. Дніпро, 2013. 383 с.
3. Українська бібліотечна асоціація. *Вибори як елемент демократії. Вибірчі права громадян України та механізми їхньої реалізації*. URL: <https://www.slideshare.net/Sumylib/ss-41985757> (Дата звернення: 21.09.2020)
4. Конституція України, 254к/96-ВР, від 01.01.2020, підстава - 27-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show> (Дата звернення: 21.09.2020)